

VALAIS (Švica): 9.8.-24.8.2019 (kombi Jumper)

1.dan (9.8.2019): Solkan - Feltre (181km)

Poletni (in najdaljši) dopust (navadno) preživljamo oz. potujemo sami. Lansko leto smo tretjino dopusta preživeli na morju, ostali dve tretjini pa v hribih. In to se je izkazalo za super idejo, pa tudi sami smo zelo uživali. Tako smo letos celoten dopust preživeli »v hribih«. Lani smo odkrivali Dolomite, vendar italijanske meje nismo prečkali. Zato smo se letos odločili, da pokukamo k njihovim sosedom. Naš cilj so bile Švicarske Alpe, predvsem kanton Valais - dolino reke Rone obdano s 45 vrhovi višjimi od 4000m. Par dni pred odhodom sva še vgrajevala webasto in čakala na senčilo za zunanje vetrobransko steklo, vmes pa praznovali še rojstni dan naše najmlajše članice. Pestro pred odhodom, pestro v nadaljevanju. Načrtovan odhod je bil v petek, okrog 16h, pa se je mojemu malo zavleklo v službi. Še dobro, da za prvi dan ni bilo velikih planov, važno je bilo le, da naredimo nekaj kilometrov. V Vrtojbi tankamo in se nato ob 19h po avtocesti peljemo mimo Portogruara ter ob 20:15 v Coneglianu zapustimo avtocesto. Pot nadaljujemo po lokalnih cestah in se ob 21:45 parkiramo na PZA Feltre (N46.02013° E11.90792°). Pred vhom je rampa, v hiški pa nobenega. Zato se prek parkirnega odpravim do bara, kjer mi natakar pove, da je PZA sicer poln, vendar lahko vseeno parkiramo bočno ob živo mejo, le elektriko bomo imeli daleč. To me še zdaleč ne moti, saj je ne potrebujemo, zato sprejemem ponudbo. Odpre nam rampo, lepo se parkiramo in namestimo. Utrujeni od celega dneva in poti, se le še naštimamo za spanje. Noč mine mirno in hitro.

2.dan (10.8.2019): Feltre - Lago di Caldonazzo - Caldes (151km)

Zbudimo se okrog 8h, pojemo zajtrk in malo pretegnemo noge. Ob 9:35 smo nared za odhod. Zunaj sije sonce in je več kot 30°C. Iščemo PZA ob jezeru, pa ga v Levico Terme ne dobimo oziroma je le ta znotraj kampa, drugi pa v lasti hotela. Zapeljemo se do, nam že znanega, jezera (Lago di) Caldonazzo. Kampov je tu veliko, en zraven drugega, parkirni pa imajo višinsko rampo 2,10m, tako da ti preostane le »PZA« (N46.004774° E11.263475°), ki pa nič ne nudi in stane 8€/dan oz. 10€/20⁰⁰-9⁰⁰. Ura je ravno pravšnja za kosilo (11:25) zato se ga lotimo ☺. Postane nam vroče, zato gremo do bližnje javne plaže, pa je tu vstop na plažo za pse prepovedan. Ker zapustimo kombi, plačam 3€ parkinga (1,30€/h). Gremo se kopat v jezero, potem pa se jaz in moj malo izmenjujema, saj je bilo prevroče, da bi kužka pustila samega v (pre)vročem avtu. Ob 15:20 se odločimo, da nam je dovolj in je čas, da se odpravimo v malo hladnejše kraje (tu je 33°C in razlog, da si ogled Arca pustimo za drugič). Peljemo se mimo Trenta in Cles-a (prek jez Santa Giustina), kjer so povsod kamor seže oko same jablane. Počasi nam je vožnje dovolj, zato poiščemo prvi »primeren« PZA in tako ob 16:50 prispemo v Caldes (N46.361710° E10.945804°). PZA je znotraj Trentino Wild Villagge-a, kjer ponujajo različne (adrenalinske) športne aktivnosti: spust z raftom, paintball, adrenalinski oz. pustolovski park, plezalno steno...). Naša dva navalita na igrala, midva pa se udomačiva in pripraviva večerjo. Sledi še počitek in igranje kart, ter zaslužen počitek.

V ospredju naš kombi na PZA Caldes (►)

3.dan (11.8.2019): Caldes – Passo Tonale – Passo Bernina – Sankt Moritz (171km)

Malo po 8h se prebudimo in zunaj je slišati le reko in ptičke. Tako poležimo skoraj tja do 9h, potem pa pripravimo zajtrk. Mulc je dovolj velik za enostavno progo v pustolovskem parku in tako ga tam »zaposlimo« za 1h (15€). Seveda mu moj malo sledi, da mu tolmači, kako mora premikati vrv ter se vpenjati. Tamala ta čas uživa na toboganih, plezalih in gugalnicah. Bolj, ko se je bližala ura kosila, več je bilo ljudi (logično, saj je nedelja). Mi tudi pojemo kosilo, nato se malo odpočijemo in se začnemo počasi odpravljati, saj smo plačali za 24h. Ob 16:25 odrinemo, izmenjujejo se oblaki in sonce, vseeno pa je 30°C. Zagrizemo v dva prelaza, najprej Passo Tonale (1883m) in potem še Passo dell'Aprica (1181m) (katerega smo lansko poletje prevozili v obratni smeri). Ob 19h v kraju Tirano prečkamo mejo. Seveda na italijanski strani ni nobenega, Švicar pa nas (v nemščini) vpraša, če imamo kaj za prijaviti, cigarete in alkohol, pogleda dokumente, ter vpraša kam gremo. Ker je pred nami še cel dopust in ogromno postankov, sva malo v zadregi, potem pa mu rečem St. Moritz. Hitro pokima in gremo naprej. Takrat mi postane jasno, da sem evropsko izkaznico za našega kužka pozabila doma. Ah... Ustavimo se pri jezeru Posciavo, kjer je 24°C. Dva kamperja sta tu spala, znaka za prepoved sicer ni bilo, vendar tudi parkirni avtomat ni delal, zato smo se odpravili naprej. Na poti na prelaz Bernina opazimo table, da se v teh krajih ne sme kampirati in prenočevati izven kampov. V kraju Brusio opazimo tudi »znameniti« spiralni železniški viadukt. Na vrhu (2328m) naredimo kratek postanek in poslikamo najvišji železniški prelaz v Evropi in seveda železnico, ki je na Unesco-vem seznamu. Spustimo se dol in zavijemo v prvi kamp ob poti (Morteratsch). Recepcija zaprta in nikjer nobenega obvestila, kaj storiti v primeru, da prideš, ko je že zaprto. Kamp je poln (preračunano bi nas stal več kot 50CHF/noč) in zato gremo naprej iskati novega. V naslednjem pa spet ista zgodba kot prej (TSC Camping Samedan). Slabe volje se peljemo dalje, ura pa 21. Ker veliko izbire več nimamo, gremo še skozi Sankt Moritz in se parkiramo v kamp TCS Camping St.Moritz (N46.478322° E9.825601°). Nikjer nobene table, recepcija zaprta, nikjer rampe, ogromno praznih parcel. Parkiramo se, pripravimo za počitek in ugotovimo, da gremo lahko naslednji dan peš do jezera in St. Moritza (cca 2km). Prične deževati in postane hladno. Vklopimo gretje in se prepustimo kapljicam.

Passo Bernina (◄) in Passo Tonale (▲)

4.dan (12.8.2019): St. Moritz – Julierpass – Bivio – Breil/Brigels (115km)

Zjutraj je vreme lepo, pričanja se jasni in segrevati (18°C). Pojemo zajtrk in ta čas, ko jaz štimam za it na sprehod, gre moj do recepcije, da pove o naši nočitvi ter da ostanemo tu še en dan. Pa se vrne nazaj in pravi da je plačal, vendar moremo ven. Politika tega kampa, ki sodi

v verigo kampov TCS je taka, da lahko pri njih spiš, le če predhodno rezerviraš preko njihove spletne strani. Torej za naključne popotnike prostora pri njih ni, pa čeprav je kamp skoraj prazen. Razočarani se seveda poberemo iz kampa in ob 10:34 hitimo proti prelazu Julierpass (2284m). Na vrhu naredimo postanek in par slikic, potem pa v zavetje, saj je kar precej pihalo. Ob 11:25 nadaljujemo pot in se ob 11:40 parkiramo »pod« prelaz, na PZA Bivio (N46.463411° E9.656045°). Pozimi je tu še smučišče in restavracija, sedaj ko to ne obratuje, pa naj bi plačilo za spanje oddali v nabiralnik. Sicer pa imate na samem PZA-ju možnost elektrike in vodo (ki neprestano teče v leseno korito), čez cesto pa še možnost praznjenja sivih vod in wc-ja ter seveda vodo. Ura je pravšnja za pripravo kosila, zunaj prične rosi. Mudi se nam ne nikamor, saj smo malo »preskočili« plane, zato še malo počivamo, igramo karte in pijemo kafe. Ob 14:45 smo nared za odhod in takrat pokuka sonce, ter razkadi meglo v dolini (15°C). Malo smo iskali kam prespat in izbrali PZA Breil/Brigels (N46.77104° E9.06770°). Pot do tja se kar strmo dvigne (na 1300m), vendar je potem na vrhu eno zajezeno jezero, ter veliko parkirišče. Zraven stoji dokaj nov Prada Resort in sedežnica ter ostala smučarska infrastruktura. Na recepciji resorta smo plačali 25CHF za 24h, v tem pa je vključena še elektrika, voda in uporaba sanitarij in tušev znotraj njihovega resorta. Ura je 17:00 in zunaj pada dež, tako da smo raziskovanje okolice prepustili za naslednji dan. Večer smo izkoristili za večerjo, kopanje (umivanje) in druženje. No, malo smo ulovili še wi-fi, tako da smo se oglasili domov, pa planirali drugi dan (pot, vreme...).

Julierpass (◄) in PZA Breil/Brigels (▲)

5.dan (13.8.2019): Breil/Brigels – Oberalppass – Andermatt – Furkapass – Gletsch(94km)

Spali smo odlično. Ko se ob 8:30 prebudimo je v notranjosti hladno in sploh ni čudno, ko pa je zunaj 12°C. Vkllopimo gretje, potem pa zajtrk in ostale jutranje obveznosti. Malo se izmenjujeta sonce in kapljice dežja, vseeno pa ni tako »hudo« da ne bi mogli na sprehod. Odpravimo se okrog jezera, vmes pa dobimo še precej igral tako na sredini resorta, kot tudi na bližnjem hribčku. Seveda sta otrok navdušena, zato ju pustimo da se »znorita« ☺. Ko zaključimo krog okoli jezera je počasi že ura za kosilo. Ob 14h smo nared, zunaj nam sije sončke in segrelo se je na 18°C. Kakšna 2km naprej se na hitro vstavimo še v trgovini, da kupimo kruh in nato nadaljujemo pot na Oberalppass (2046m), kamor prispemo ob 15:15. Ker je zunaj oblačno in piha, ter 7°C, nobenega ne mika sprehod. Vseeno se šofer in kuža odpravita na krajši sprehod, preostali pa skuhamo kafe in naštimamo popoldansko malico. Dobro uro pozneje smo nared za odhod. Spustimo se v Andermatt v iskanju mostu Tufelsbrücke. Po poti do tja, srečamo kamper z oznako CE in seveda jim potrobimo (prvi kamper s Slo tablicami). Ker je parkirni prostor na drugi strani ceste in ne moremo zaviti, se

malo spustimo po serpentinah navzdol, potem pa takoj ko je možno obrnemo, in se vrnemo nazaj. Parkiramo (N46.646647° E8.590341°) ob 16:45 in se razgledamo. Še vedno precej piha, tamala spi, zato se ven odpravi le moj. Malo čez železnico (po kateri neprestano vozi vlak St.Gothard-Matterhorn), potem po stopnicah in skozi tunel do mosta. Slikice, nato pa ob 17:25 odhod. Ob 18:10 se na prelazu Furkapass (2436m) le na hitro ustavimo, saj je megla pregosta in razgleda ni. Ko se pričnemo spuščati, pa se megla prične trgati in nenačrtovano se ustavimo (18:20) ob nekdanjem hotelu Belvedere (N46.575655° E8.390167°). No, ne zaradi hotela, ki je že videl boljše čase, pač pa zaradi oznak in plakatov o ledeniku in tunelu znotraj njega. Sledimo lesenim tablam, ki rišejo pešpot in ... ko le ne bi! Za ogled ledenika je potrebno malo dol do restavracije, kjer se plača vstopnino (9CHF/odrasel in 6CHF/5+), potem pa je lepo speljana pot do slapa, jezera in seveda tunela, vmes pa imate še informativne table o samem ledeniku (katerega je danes le še 30%), kako ga poskušajo ohraniti (pokrivajo ga s kopreno), pa o dolbenju tunela, nastanku jezera, izviru reke Rone in o dolgoletnem raziskovanju ledenika (Rhongletscher). Ta ledenik je najlažje dostopni ledenik v Švici in posledično je tudi zelo dobro raziskan in poznan. Da se vrnem na začetek »naše poti«: mi smo sledili tablam, ki pa, kažejo pot na kdove kateri hrib in ne pot do tunela! Ker pa je precej pihalo in smo bili že »na pol poti« se moj odloči, da bomo šli po (sicer označeni) alpinistični poti, kar je pomenilo, da smo morali po jeklenih »stopnicah« in preko visokih skal (nekje sva se s tamalo spuščale kot po toboganu), do dna in vhoda v tunel. Pot je nevarna in je res ne priporočam. Po ledeniku in skozi tunel so na tleh položene deske, tako da z lahkoto hodite po tunelu, brez strahu, da bi vam zdrsnilo. Po navdušenju nad ledenim tunelom in modro svetlobo se odpravimo po »pravi« poti do restavracije in izhoda. Ura je 19:40 in čaka nas novo »presenečenje«. Vse je zaprto in nikakor ne moremo ven. V isti zagati ostane še 3 članska španska družina, ki vneto išče pot ven. No, dobimo jo tako, da gremo skozi mrežo in preplezamo dve (k sreči nizki) ograji ter tako odidemo do kombija. Verjetno bi nam ob plačilu vstopnine povedali kdaj zapirajo (urnik). No, zdaj vemo ☺. Ob 20h je čas, da se dokončno spustimo v dolino. Ob 20:15 se parkiramo na parkirni, ki je v lasti hotela Glacier du Rhone v kraju Gletsch (N46.561837° E8.361751°). Tema je že, tako da niti ne pokukamo ven, pač pa pričnemo kuhati večerjo. Med tem, pa nam na okno potrka upravljalec hotela, kateri nam (v angleščini) pove, da je parkirišče v zasebni lasti in je plačljivo (10CHF). Izročimo mu kar 10€ in se v miru najemo, ter ob šumenju potoka zaspimo.

Tufelsbrücke(♣),Oberalppass(♠) in Rhongletscher(♣)

6.dan (14.8.2019): Gletsch - Randa (86km)

Okrog 8h se prebudimo in tudi danes je hladno. Čeprav se tudi sonce že prebuja, je vseeno še vedno le 11,5°C. Siti se odpravimo na sprehod. Kraj je praktično sestavljen iz vsega skupaj par poslopij: enega od prvih hotelov v Švici (zgrajenega med leti 1830 in 1870), vremenske postaje, majhne hidroelektrarne (znotraj nekdanje konjeniške štale), anglikanske cerkvice in železniške postaje (parna lokomotiva). Je pa bilo nekdanj pomembno, saj je na križišču: od tu greste lahko tako preko Furkapass-a, kot preko Grimselpass-a. Mi se sprehodimo malo po pašnikih, v smeri ledenika. Pogled od spodaj navzgor je čudovit. Včasih je bil še lepši, leta 1856 je segal skoraj do hotela, danes pa ga je žal že skoraj 3/4 manj. Nikjer nismo dobili označenih poti (očitno oni ne poznajo markacij kot mi, saj na splošno nismo nikjer srečali nobene), zato smo se vrnili nazaj, pomalicali in se ob 11:15 odpravili naprej. Mojemu prične svetiti tako rezerva kot tudi lučka za olje. Po poti kateri se peljemo ni večjih mest in tudi bencinskih črpalk ni na vsakem koraku, zato šofer ne želi tvegati in takoj poišče bencinsko. Natočimo le 20l in kupimo 1l olja (ki smo ga plačali drago, kar 19,50 CHF :S). Slabo voljo nam počasi prežene sonce, 18°C in pot v dolino Mattertal. Ob 13:15 se parkiramo v kamp Attermenzen v Randa (N46.085595° E7.781488°). Razkomotimo se, pogledamo kamp (ni parceliran ampak je na eni snežati) in pripravimo kosilo. Ob 16:50 se skozi gozd sprehodimo do središča Rande (kaka 2km) in železniške postaje, kjer si pogledamo cene vozovnic. Ker vemo, da je Zermatt zaprt za promet, nas zanima vlak. Ko pa vidim, da mi avtomat, za 2 odrasla in 1 otroka, zaračuna 77€ in nekaj...ah... Ob 18:30, ko prispemo nazaj v kamp, se sonce že skriva za okoliške štiri tisočake. Malo se zadržim na recepciji in berem o transferjih, ki jih nudi kamp, potem pa vidim, da čaka taxi kombi. V »polomljeni« angleščini mi šofer pravi, da on vozi v Zermatt in je 14€/odrasel v obe smeri. Zahvalim se mu in hitim razlagat mojemu, da sem dobila alternativo. Moj je seveda skeptičen in debato prepusti za naslednji dan. Sledi še večerja in karte. Ob 20h je zunaj 11°C. Vklopimo gretje, še malo debate, nato pa počitek.

Posebna arhitektura (♣) in Rhonegletscher (▲)

7.dan (15.8.2019): Randa (0km)

Zbudimo se okrog 8h in pojemo malo konkretnjši zajtrk. Danes imamo v planu malo daljši pohod. Tu je lepo, ker ni potrebno iti zgodaj na pot, saj so temperature prek cel dan prijetne za hojo. Ob 9:50 smo nared za odhod. Od kampa vodi označena pot skozi gozd in naprej do našega cilja, najdaljšega visečega mosta na svetu (Charles Kuonen suspension bridge). Razprostira se 85m nad tlemi in je dolg kar 500m. Najmanj težav oz. strahu pri prečkanju

je imela naša tamala 4 letnica, največ pa kar jaz sama, saj nisem ljubitelj višine. V kolikor pogleda ne usmerjam navzdol, nekako gre. No, saj mi je uspelo ☺. Pa seveda še ostali posadki: 6 letnemu mulcu, mojemu in našemu beagle-u. Na nasprotnem bregu smo se malo odpočili, saj je bila za nami 2 in pol urna hoja. Pomalicamo in seveda poslikamo, moj gre še v smeri koč (Evropahutte) dotočit vodo, potem pa se po drugi poti odpravimo dol (možna je krožna pot). Po dobri uri in pol prispemo v center Rande (izhodišče krožne poti je železniška postaja) in nato po že poznani poti še nazaj v kamp. Ob 14:50 že počivamo v kampu in pripravljamo kosilo ter seveda počivamo. Ob 18h se odpravimo še na sprehod do bližnjega jezera (Schalisee), kjer srečamo mlajši slovenski par (kombi z oznako LJ). Pot nadaljujemo proti barčku, malo na igrala nato pa nazaj v kamp. Spet načnemo debato o prevozu v Zermatt in upamo, da nam bo jutri uspelo tja. Utrujeni, hitro zaspimo.

Na (◄) in »pod« visečim mostom (▲)

8.dan (16.8.2019): Randa – Zermatt – Saviese (83km)

Po jutranjih obveznostih in pripravljanju na odhod, se gremo odjaviti iz kampa (do 12h) in poravnat račun. Tu smo vseeno lahko še do 16h. Tokrat sreča moj taksista, ki pravi, da odrine ob 11h (ura kaže 10:55). Hitro tečemo po najnujnejše stvari in že sedimo na minibusu. Vožnja res stane 7€/odrasli/1 smer ter 3,50€/6+/ 1smer. Malo se »pohvalim«, da sem le imela prav o taksiju (ženske imamo (vedno) prav ☺). No, ni ravno taxi, saj ga ne pokličete in ni le vam na uslugo, pač pa je nek transfer oz. javni prevoz, ki vozi ob določenih urah (3x v dopoldanskem času in še parkrat popoldan). Vozimo se okrog 15 min. Vso pot so oznake, da je v Zermattu prepovedan promet in je potrebno avto parkirati na parkiriščih, ter potem uporabiti javni prevoz. Täsch je zadnji kraj, kamor se lahko pripeljete sami. Tu je še en kamp, ter garažne hiše in druga parkirišča. Mi se peljemo seveda do naslednjega kraja. Mini bus nam ustavi na vstopu v mesto, na avtobusni postaji. Tudi on naprej ne sme, kazen za prekršek je 200CHF. Od tu naprej se vozijo le neki majhni »kamiončki« na elektriko. Ti vozijo turiste in njihovo prtljago iz avtobusne in železniške postaje do hotela, nekateri pa so seveda dostavni in zalagajo trgovice in gostince. Ostalih vozil tu ni, le še kolesa in pešci. Malo se sprehodimo po mestecu, se ustavimo v parku kjer otroci uživajo na igralih mi pa opazujemo Matterhorn. Pogled nanj je res čudovit in neopisljiv. Odpravimo se še na bližnji hribček, da imamo razgled na celoten Zermatt, vse gondole in žičnice, na Gornergrat-sko železnico in vlak, ter seveda na Matterhorn. Ko se nagledamo vsega lepega, se odpravimo nazaj dol. Po poti naš kuža nekaj zavoha in kmalu vidimo zajčka, ki se seveda ustraši in zbeži v bližnjo luknjo. V centru kupimo sendviče, pomalicamo, ter se počasi odpravimo proti avtobusni postaji. Tja prispemo ob 13:55 in mini bus že čaka. Povprašamo če je pravi, mu pokažemo

karto (že pri odhodu iz kampa smo kupili za 2 smeri) in se usedemo. Ne mine 5 min, ko se že vozimo proti kampu. Kljub lepemu in sončnemu vremenu, se temperature gibljejo med 15 in 18°C (Zermatt leži na 1616m nadmorske višine). Ko pridemo v kamp le še pospravimo kar je še ostalo, nato pa ga ob 15:05 zapustimo. Polni lepih vtisov nadaljujemo pot iz doline Mattertal. V malo nižje ležečem kraju Visp opazimo vinograde in kasneje izvemo, da so to najvišje ležeče trte v Evropi. Nižje kot smo, bolj postajo toplo (27°C). Ob 16:45 prispemo do kraja Saviese in se parkiramo na zelo velik parkirni (N46.256791° E7.343800°). Tu stoji še informacijska točka, ki je odprta od 8:30 do 17:30 (enako sanitarije in tuši). Seveda grem povprašat kako je s plačilom, pa mi pravi da je zastoj. Plača se le uporaba tuša (3CHF) in pa žeton za vodo in elektriko. No, razloži mi še, da imajo tu posebne bele vrečke za mešane odpadke, ker se ostalih ne sme uporabljati. Ena 60l vrečka pri njej stane kar 1,90 CHF (sicer mi svetuje, da so v trgovini cenejše), kazni pri neuporabi le te, pa je 200CHF. Seveda kupim eno, nato pa se pridružim ostali posadki, ki že pripravlja večerjo. Sledi počitek, podoživljanje celotnega dneva in uživanje v razgledu, naravi in zraku (ob 20h je 17°C). Zraven so še ovce, ki občasno blejajo, le te, pa se ponoči »skrijejo« in je popolna tišina.

Zermatt (♠) in Matterhorn (▲)

9.dan (17.8.2019): Saviese (0km)

Prebujanje je sprva počasno, po zajtrku pa je tempo že hitrejši ☺. Tudi danes se pohodniško pripravimo, da gremo pogledat Bisse du Torrent-Neuf, kar naj bi bil »vodovod« oziroma namakalni sistem. Ob 10:15 smo nared. Za izhodišče si sicer lahko izberete še višje ležeči parkirni (skrajšalo vam bo pot za cca 20min), mi pa si izberemo kar tega. Pot je lepa, mimo jezerca, skozi gozd, ob vodi do vstopne točke, kjer je okrepčevalnica. Vstopnine ni, lahko pa pustite kakšen prispevek. Psi, na vrvici, so dovoljeni. Pot je razgibana, prehodili smo 4 manjše in krajše viseče mostove, pa lesene mostičke, šli skozi tunele, pozvonili na zvonček manjše cerkvice, videli 2 medveda (velikega bronastega in majhnega nagačenega), pa slikovno gradivo o nastanku in izdelavi lesenih korit za vodo... Skratka zanimivo in poučno. Tudi otroka sta uživala, tako da so dve urici in pol do »vrha« oziroma začetka vodovodne poti minila hitro. Tu se malo odpočijemo in pomalicamo, je pa tudi na tem koncu okrepčevalnica. Videli smo tudi neko gozdno pot, ker pa ni bilo nič označeno in nismo vedeli ali je krožna ali ne, smo se po isti poti odpravili še nazaj. Vodo so iz cca 1200m nadmorske višine, že okrog leta 1430 spravili v dolino, da so lahko napajali živino in namakali polja. Vsako gospodinjstvo si je kupilo vodno pravico za določeno površino zemljišč. Ker se tu menjata dve kamnini, so v skrilavec kar lepo

izdolbli prostor za vodo, kjer je bil trši apnenec, pa so postavili leseno strugo (nekakšno korito). In še danes voda tu teče! Po malo več kot dveh uricah pridemo nazaj h kombiju. Ura je 15:20 in čas za popoldansko kosilo. Tudi temperature so prijetne (25°C) in ker nam je lepo, ostanemo tu še eno noč.

Bisse du Torrent-Neuf (◄▲)

10.dan (18.8.2019): Saviese – Grande Dixence (42km)

Ob zajtrku pregledamo zemljevid celotnega kantona Valis, da vidimo, če smo mogoče »pozabili« pogledat kakšno zanimivo stvar in kaj si še lahko pogledamo. Ob 9:55 smo nared za odhod v dolino Hérémence. Naš današnji cilj je najvišji jez v Evropi, najvišje ležeči jez na svetu, Grande Dixence. Tja prispemo ob 11:05 in se parkiramo na parking B, kjer je tabla za kamperje (N46.085652° E7.401098°). Kasneje vidimo, da je kamperjem dovoljeno še na parking C, vendar je precej majhen (možnost, da te avti zaparkirajo), medtem, ko je na parkingu A in D, za kamperje prepovedano. Razmišljamo, če bi šli na voden ogled v notranjost jezera (cca 1 uro in pol), pa izvemo, da tja kuža ne sme. Tako se odločimo, da to izpustimo. Še nekaj malega pojemo, nato pa se ob 12h odpravimo. Na vrh 285m visokega jezera se odpeljemo z gondolo. Plačamo le eno smer (7CHF/odrasli in 3,50CHF/6+ in kuža), saj smo dol nameravali peš. Na vrhu je možna izposoja opreme za zip line, pa okrepčevalnica in cel kup pohodniških poti. Mi se sprehodimo po ploščadi, ki je dolga kar 700m. Kljub soncu, je hladno, piha (2364 m visoko). Moški del ekipe se odpravi še na hribček od koder se spuščajo po jeklenici (ob jezu, torej je jeklenica dolga okrog 700m in se pne več kot 200m nad tlemi). Sami nismo imeli želje po adrenalinu, tako da smo ta korajžne le poslikali ☺. Sprehodimo se še malo ob bregu jezera, opazujemo ledenike, ki to jezero polnijo in gremo skozi različno dolge skalnate tunele (dva sta celo razsvetljena). Ob 14:30 nam je dovolj in se peš odpravimo dol. Pol urce kasneje smo že pri kombiju. Ker smo imeli čas in je za jutrišnji dan napovedano slabo vreme, se odločimo, da prespimo kar tu. Ob 18h je zunaj 19°C. Skozi okno opazimo svizca, ki opazuje okolico. Bil je dovolj časa na »izvidnici«, da smo ga lahko poslikali. Parkirišče se je spraznilo, celo domači kamperji so odšli. Moj se odloči, da gre s kužkom še enkrat na vrh, ostali smo na toplem ☺. Ko se zvečeri, nam družbo delajo en belgijski in en švicarski kamper. Noč je mirna, okrog 2h dežuje.

Grande Dixence (►)

11.dan (19.8.2019): Grande Dixence – Saxon – Trient (89km)

Jutro je megleno, izmenjujejo se dežne kaplje in sončni žarki. Ob 9:30 je še vedno le 11,5°C. Malo smo se prilagajali vremenu, zato smo načrtovali postanek v telovadnici, polni plezalnih sten. Ob 10:35 smo nared za odhod. Na poti iz doline Hérémente sledimo še znakom za piramide (pyramides d'Euseigne), ki ležijo v dolini Hérens (N46.173150° E7.416521°). Poslikamo ta geološki pojav in nadaljujemo proti Franciji. V Saxonu se najprej vstavimo v Coop-u, nato pa gremo do Vertic Halle, kjer se parkiramo. Moj že nekaj časa rekreativno pleza in ker zunaj malo rosi, je ravno prav, za tak obisk. Ob 14h on že pleza, ostali pa malo malicamo. Ko preneha rahel dež, gremo na sprehod okrog pašnika, kjer sta dva konja ter okrog zavetišča, hotela in šole za pse. Po dobrih 40min se vrnemo. Sledi igranje kart ☺. Naš plezalec si vzame malo odmora, nekaj pomalica in pravi, da gre plezat še kakšno urico oz. kolikor bo pač upal (plača se na dan). Mi se zabavamo ob kartah in risanju in čas hitro mine. Ravno, ko vse pospravim in vse naštimam za odhod, pride plezalec, zmatran a zadovoljen. Ob 17:30 odidemo in v Martigny-ju dotočimo 20l nafte, da nam slučajno ne bi zmanjkalo (sicer nameravamo točiti v Franciji). Ob 18:45 se pripeljemo v Camping Le Peuty, v Trient, kjer so na snežati okrog nas le šotori (N46.046416° E6.994308°). Malo povprašamo, pa pravijo da je ok in da pride potem popisat in izdat račun. In res, ko pripravljamo večerjo, nam gospa potrka na okno in v francoščini hiti razlagati kaj in koga. No, razumemo je ne, vendar pa vseeno pridemo do tega, da rabi 12CHF. Ugotovim, da praktično nimamo gotovine :S. Nekako nam uspe spraskati franke in evre, tako da ji plačamo dva odrasla. Otroke smo malo »prikrili«, saj bi ji bili dolžni vsaj še 6CHF (z mulca, če ne celo še za tamalo). Ob 19:30 se zelo stemni in začne grmeti. Grem ven po vodo (imajo tudi javne sanitarije) in spotoma pospravim še vse stvari noter. Prične še pihati, spusti se na 16°C. Ob 20:40, ko ravno pojemo pa se dež ulije. Pošten naliv, ki potem malo pojenja. Vseeno pa je padalo skoraj celo noč.

pyramides d'Euseigne (▲)

12.dan (20.8.2019): Trient – Emosson – Chamonix (54km)

Ko se zjutraj prebudimo, zunaj še vedno rosi. In tudi v nadaljevanju dneva ne bo lepega vremena. Zaradi tega, je jutro počasno, poležavamo še vse tja do 9h. Po zajtrku igramo karte in počasi pospravljamo naš domek. Pripravimo in pojemo še zgodnje kosilo, nato pa se ob 12h odpravimo naprej proti meji. Še vedno dežuje, ozračje je turobno in megleno. Po dobre pol urce vožnje (skozi Finhaut) se parkiramo ob jez Emosson (1930m) (N46.068376° E6.936594°). Po poti tu gor je bilo precej tabel o Tour de France in na vrhu smo izvedeli, da so ga tu vozili leta 2014 in 2016. Dež še kar vztraja in to nas odvrača od sprehoda po jezu. Tako si čas krajšamo z igro. Ko se dež le poleže, skočimo ven pogledat. Vodenih ogledov v notranjost jeza danes ni, ker je v slabem vremenu lahko nevarno. In tudi vzpenjača ter zobata železnica ne delajo (najverjetneje zato, ker zaradi slabega vremena ni ljudi; info – VerticAlp Emosson). Seveda nam je malo žal a kasneje vidimo, da tudi naša mala ne more na ogled, ker je za varnost starostna meja 5 let več. Table kažejo o čudovitem razgledu na

jezero, o njeni okolici (zasnežene gore), pa o celem kupu pohodnih poti in koč, ostankov dinosavrov in še še. Prav žal nam je, da je megla. Vseeno se sprehodimo po ploščadi jezera. Nazaj grede nas ujame ploha in hitro si poiščemo streho. Ko se dež umiri, pa se megla dvigne! Seveda se ni razjasnilo a vseeno smo imeli pogled na res čudovito jezero in okolico. Škoda, da je deževno, sicer bi se zagotovo odpravili po eni izmet poti okrog jezera. Ob 15:40 se odločimo, da je dovolj in se spustimo v dolino. Sam jez je na švicarsko-francoski meji in tako je tudi njegovo upravljanje v domeni obeh držav. Posledično, je tudi mejni prehod blizu. Tokrat na švicarski strani ne vidimo nobenega in se kar odpeljemo naprej. Če smo do sedaj hvalili ceste, pa tega ne moremo več. No, ne da je vse v luknjah, toda ceste so manj vzdrževane. Ob 16:40 se parkiramo v Chamonix (N49.91578° E6.86970°), na parkirni pod gondolo, ki pelje na Augile du Midi (3842m) od koder je Mont Blanc kot na dlani. Tudi tu dežuje, zato ostanemo na suhem. Ko se ob 20h dež umiri, gresta moj in kuža na kratek sprehod, ostali pa se pripravimo na počitek.

Emosson (►)

13.dan (21.8.2019): Chamonix - Saint-Gervais-les-Bains (32km)

Zjutraj se megla začne počasi kaditi in pokuka sonce, ki segreje zrak na 18°C. Moj je imel željo se peljat na to ploščad in si od blizu pogledat najvišjo goro v Evropi. Aiguille du Midi je »zraven« Mont Blanc-a, zato so naredili razgledno točko, sprehodite se lahko po terasi, pa po stekleni ploščadi, lahko obiščete ledenik... Žal bi za celotno družino morali odšteti slabih 200€ in seveda smo iskali alternative. Pa smo že bili pri tem, da gre gor sam, a je že ob 9:30 bila gneča pred blagajnami in po celotnem »trgu«. Pogled na spletne kamere z vrha gore nas dokončno odvrne od obiska, saj je tudi zgoraj bilo ogromno ljudi. Iščevo alternative in izberemo goro na »nasprotni« strani doline. Tako se ob 10:30 odpeljemo proti vrhu gore Le Brévent. Najprej se peljemo z »jajčki« do vmesne postaje, Plan Praz (2000m). Tu je čudovit pogled na Mont Blanc in ledenik pod njim. Sneg se v soncu res čudovito blešči. Besede niso potrebne, slik je veliko. Razgledamo se na okrog in otroka zagledata majhno in kratko tirno gondolo in se odločimo, da se peljemo z njo, moj in kuža pa raje prehodita 5min okrog hribčka. Tu je pozimi polno smučišč, sedežnic in ostale infrastrukture. V tem času pa je veliko pohodnikov, v steni so plezalci, na travniku pa imajo padalci vzletišče (lahko se tudi vi spustite v tandem). Vrnemo se malo nazaj in se z drugo gondolo odpravimo na 2525m visok Le Brévent. Razgled je čudovit, tako na sam Mont Blanc, kot na ostale gore in ledenike. Vidimo tudi velikansko »puhasto jezero« oblakov, ki se razprostirajo čez Ženevsko jezero. Okrog 14h se vrnemo nazaj v dolino in se ustavimo v eni izmed gostilen/picerij, kjer pojemo kosilo. Tu nam natakarica pove, da je snoči na vrhu Mont Blanca snežilo in zato lahko danes uživamo v resnično čudovitem pogledu nanj. Vrnemo se v kombi in opazimo, da nas je avto s švicarskimi tablicami zaparkiral. Parkiral je res blizu nas (zadaj), mi pa naprej nismo upali, saj smo bili na zagozdah. V upanju, da lastnik hitro pride, pospravimo in naštimamo vse za odhod. Parkirnina za 24h nam je trajala do 16:35, ura pa je kazala 16:15. Še malo počakamo, potem pa se moj poskuša počasi zapeljati iz zagozd. Žal ta počasi je bil še »prehiter«, saj se je s (spravljenim) kolesnim nosilcem le dotaknil zadnje šipe avta in... jo razbil. Ah... Ko se prva

čustva pomirijo, pričnemo razmišljati kako rešiti zagato (še vedno smo bili na zagozdah, šipa razbita, lastnika ni, mi brez poškodb itd.). Počasi začnemo izpolnjevati evropsko poročilo o nesrečah. Ob 16:55 pride lastnik avta in njegova žena. Dokaj mirno sprejme nastalo situacijo in naše pojasnilo. Razloži nam, da je avto najel na letališču v Ženevi, sicer pa prihaja iz Dubaja. Skušamo mu povedati, da se v EU zadeve lahko reši s poročilom brez vpletanja policije. Malo je skeptičen, zato pokliče na več koncev in krajev (letališče, kjer je avto najel, pa asistenco...). To traja kar nekaj časa. Nato pove, da naj bi iz Ženevskega letališča poklicali kolege iz poslovalnice v Chamonixu, da pridejo popisat nastalo situacijo in »poštimit« avto, da ga bo lahko pripeljal nazaj v Ženevo. Ker po 30 minutah ni bilo nikjer nobenega, jih je poklical, da jih ne potrebuje, da je avto vozen in da bo sam rešil. Tako spišemo naše poročilo, pa se zatakne pri podatkih o zavarovalnici in zeleni karti njegovega avta. Spet pokliče letališče pa ga ti preusmerjajo na asistenco ti pa spet na letališče. Ker se nam zatakne še pri prevodu, predlagam, da pogledamo med njegova poročila in glej ga zlomka, tam so že bili (avtomatično) izpisani podatki o zavarovanju avta in zeleni karti. Le kje smo bili prej... Naše podatke prepišemo na njegovo evropsko poročilo, vzamemo kopijo in se posvetimo šipi. Ker nismo imeli dovolj velike vreče za smeti, smo mu odstopili brisačo in jo z lepilnim trakom (»silver tape«) fiksirali. Pospravimo in pometemo še steklo iz avta in parkirišča. Ob slovesu se mu še enkrat opravičimo, pa pravi da se pač zgodi, da pa v kolikor bomo v Dubaju, naj ga le pokličemo. Ob 17:50 se odpravimo do najbližjega PZA-ja v St. Gervais-les-Bains (N45.88864° E6.71287°), kamor se parkiramo ob 18:40. V bližnji bar grem povprašat za žeton (za vodo). Že ko vstopim in pozdravim, se vseh 5 »stričkov« ob šanku in točaj obrnejo k meni in utihnejo. Vprašam angleško, pa pravijo da le francosko. Poskušam razložiti, da rabim žeton za vodo (oskrbo na PZAju). Vsak je nekaj pripomnil in s skupnimi močmi nam je uspelo: meni žeton, njim 2€ ☺. Ko smo nared si le še poiščemo prazen prostor, pripravimo nekaj za pod zob in se odpravimo k mirnemu počitku. Sedaj, ko so se misli uredile, smo se zavedeli, da smo praktično imeli srečo v nesreči: Arabec je znal angleško (sicer francosko ne bi šlo), bil je uvideven, prijazen, umirjen in razsoden.

Aiguille du Midi (↙) in Mont Blanc (↗)

nezgoda (↗) in Chamonix (↘)

14.dan (22.8.2019): St. Gervais-les-Bains – Cormet de Roselend – Petit St. Bernard – Aosta (181km)

Prebudimo se komaj ob 9:20. Očitno so nas včerajšnji vtisi in nezgoda izčrpali. Po jutranjih obveznostih, smo ob 11:05 nared za odhod. Po poti se menjujeta sonce in oblaki (18°C). večinoma se izogibamo avtocestam, tokrat pa še posebej, saj nismo želeli še dodatno plačati tunela pod Mont Blanc-om. Tako nam je ostal le še prelaz, ali bolj rečeno dva: Mali (Petit) in Veliki (Grand) Sveti Bernard. Ob 12:55 naredimo 20minutni postanek, na vrh prelaza Cormet de Roselend (1967m), saj je bila po do tu ovinkasta, zrita in ozka, ter polna kolesarjev in motoristov. Peljali smo se mimo jeza, ter videli ogromno tabel o Tour de France, ki je tu nazadnje potekal lani. Po poti navzdol, opazimo še table za kamp, nam pa je bolj kot to potrebna bencinska črpalka (prižgala se je lučka). In res, v Bourg-Saint-Maurice tankamo, nato pa zagrizemo na 2188m visok prelaz. Na vrhu naredimo krajši postanek (pol urce), da poslikamo obnovljen nekdanji hospic, ki ga je ustanovil sveti Bernard (po njem naj bi dobila ime tudi pasma psov-bernardinec) in seveda njegov kip, pa kip Pierre Chanoux, nekdanjega rektorja hospica in ustanovitelja enega najstarejših alpskih vrtov (Chanousia) v Evropi (ustanovljen leta 1897), katerega še danes vzdržujejo in si ga lahko ogledate (vstopnina). Tik pred spustom navzdol, prečkamo francosko-italijansko mejo (na obeh straneh je ogromno smučarske infrastrukture). Ob 16:30 se parkiramo na PZA Aosta (N45.73600° E7.33035°). Pojemo in popijemo kafe, ter se ob 18:45 peš odpravimo do cca 1km oddaljenega centra. Sprehodimo se po ulicah in si pogledamo nekatere ostanke iz rimskih in srednjeveških časov. Po poti nazaj se ustavimo še v trgovini (odprta je 24h/7dni) in se ob 20:40 vrnemo v naš domek. Po tablah sodeč, se parkirnina plača med 8⁰⁰ in 20⁰⁰, tako bi nismo niti plačali. Sicer pa je navaden asfaltni parkirni, na eni strani so bloki, na drugi glavna cesta, železnica in tovarne, ki »brenčijo« celo noč.

Petit St. Bernard (⚡) in Aosta (⚡)

15.dan (23.8.2019): Aosta – Fenis – Soave (377km)

Ko se prebudimo, je okrog nas precej več kamperjev, kot jih je bilo sinoči. Ker vidimo, da imajo vsi listke, gremo še mi plačati 1€ (za 1h). Pojemo in se ob 9:50 odpravimo v smeri doma. Pozna se, da smo nižje in so zato tudi temperature že višje (24°C). Ob 10:15 se ustavimo še v kraju Fenis (N45.737448° E7.494763°), kjer naredimo sprehod okrog gradu. Za kaj več nimamo volje, zato nadaljujemo pot po lokalni cesti, po celotni dolini (Val d'Aosta). Ker se počasi bliža ura kosila, si želimo postanka ob jezeru Viverone, ki na GPS-u deluje lepo. Pot po kateri smo prišli tja – ozka, ovinkasta (skoraj bi se zataknili)...a verjetno »kratka« :S. No, ob 12:40 se parkiramo (N45.432375° E8.032616°). Do jezera se skoraj ne da, le mimo nekega

barčka ali skozi kamp. Med pripravo kosila, nas opere dež. Ne traja dolgo, ko spet posije sonce. Malo si še pretegnemo noge, potem pa spet ploha. Torej čas, za odhod (14:15). Šofer se naveliča počasne in utrujajoče vožnje skozi naselja, zato v kraju Santhia zapeljemo na avtocesto. Ker je petek, se nam domov ne mudi ravno, zato se odločimo, da naredimo še en postanek oz. prespimo še eno noč. Ker smo v Veroni bili že 2x, poiščemo prvi naslednji PZA. Tako avtocesto zapustimo v kraju Soave. Pripeljemo se pod obzidje gradu, do lepo urejenega PZA-ja (N45.42340° E11.24541°). Parkomat sprejema le kovance ali kartico, minimalni vnos pa je 10€ (kar zadošča za 24h). Gremo do bližnjega parka, malo na igrala, nato pa nazaj, v senčko. Ob 21h je zunaj še vedno 25°C in toži se nam po hladnih dnevih v preteklih dneh.

Fenis (►)

16.dan (24.8.2019): Soave - Solkan (231km)

Zjutraj je spet toplo. Ob 9:45 se vseeno odpravimo skozi obzidje do gradu, naredimo en krog in se spet ustavimo v parku, kjer so igrala. Moj pravi da mu je vroče, da gre po kombi ter nas spotoma pobere, da nadaljujemo pot. Ob 11:05 (28°C) se odpravimo in tudi tokrat se šofer odloči, da pot domov nadaljujemo kar po avtocesti. V Fratti kjer delajo avtocesto zavijemo na bencinsko dotočit slabih 10l nafte, da bomo do doma brez skrbi. Ob 13:25 v Villesse zapustimo avtocesto in se ob 13:50 srečno parkiramo doma.

Soave (►)

POVZETEK:

Prevoženih: 1.887km

Povprečna poraba: 8,4l/100km

Avtoceste (49,40€):

- Villesse - Portogruaro: 5,70€
 - Cordignano - Conegliano: 1,90€
 - Santhia - Milano ghisolfa: 11,50€
 - Milano Est - Soave: 12,90€
 - Soave - Villesse: 17,40€ (kategorija A)
- } kategorija B

Gorivo (170l – 238,45€):

- Slovenija: 90,69€ (70,19l → 1,292€/l)
- Švica: 31,11€ (20l → 1,70CHF/l) + 31,69€ (20,02l → 1,73CHF/l)
- Francija: 69,95€ (50l → 1,399€/l)
- Italija: 15,01€ (9,48l → 1,583€/l)

PZAji (15 noči – 200€):

- PZA Feltre (I): N46.02013° E11.90792° (4€/12h; voda + električna + praznjenje)
- P Caldonazo (I): N46.004774° E11.263475° (8€/dan oz. 10€/20⁰⁰-9⁰⁰)
- PZA Caldes (I): N46.361710° E10.945804° (10€/24h; voda + wc; električna za doplač. 5€)
- TSC Camping St.Moritz (CH): N46.478322° E9.825601° (39,37€ noč; kombi + 2 odrasla + 1 otrok + taksa)
- PZA Bivio (CH): N46.463411° E9.656045° (10-12CHF; voda, električna, praznjenje)
- PZA Breil/Brigels (CH): N46.77104° E9.06770 (25CHF/24h; voda + električna + tuš + wc)
- P Gletsch (CH): N46.561837° E8.361751° (10CHF/noč; voda)
- Kamp Attermenzen Randa (CH): N46.085595° E7.781488° (37CHF/noč; kombi + 2 odrasla + 1 otrok + taksa)
- PZA Saviese (CH): N46.256791° E7.343800° (zastonj; wc; € kovanci; voda + elektr. + tuš)
- P Grande Dixence (CH): N46.085652° E7.401098° (samo P, brez storitev)
- Kamp Trient (CH): N46.046416° E6.994308° (6CHF/odrasli; javni wc + voda + tuš)
- Parking Grepon Chamonix (FR): 45.916663° E6.871324° (16€/24h; voda + praznjenje)
- PZA St. Gervais-les-Bains (FR): 45.887863° E6.713048° (zastonj; € kovanci; voda + ele.)
- PZA Aosta (I): 45.736128° E7.329799° (1€/h; 8⁰⁰-20⁰⁰; 0€/noč; voda + praznjenje)
- PZA Soave (I): 45.423545° E11.245073° (10€/24h; voda + električna + praznjenje)

Info: beti.debenjak@gmail.com

zemljevid prevožene poti (▼)

